

מדברנן כדלקמן]. ורבי אלעזר ברבי שמעון חולק וסובר שכיון שקידש ידיו ורגליו מתחילת עבודה, אפילו מיכן ועד עשרה ימים אין צריך לקדש (בבאם). ואפילו עובר מעבודה לעבודה.

פסק הרמב"ם הלכה כרבי (ע' הל' ביאת מקדש ה). והסמ"ג (עשין קעה) פסק הלכה כראבר"ש, ותמהו אחרונים על דבריו.

ביאה ריקנית [למזבח] אינה צריכה קידוש.

יש מהראשונים שסוברים שבביאה ריקנית להיכל חייב מיתה מי שאינו רחוק ידיים ורגלים (עתוס' יומא ה: מריצב"א, ותוס' סנהדרין פב). ויש חולקים (כ"כ המפרשים בדעת הרמב"ם). ויש אומרים שאפילו אזהרה מהתורה אין בזה (עפ"י רמב"ן).

כהן גדול ביום הכיפורים מקדש עשר פעמים, בעת החלפת בגדיו, כמפורש במסכת יומא.

ג. העובד ללא קידוש ידיים ורגלים חילל עבודה (גזרה שוה חקת עולם ממחוסר בגדים), ודינו במיתה בידים שמים (ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו).

ד. לדברי תנא קמא, עמידה מן הצד, כלומר על ידי תמיכה, אינה 'עמידה'. ולר' יוסי בר' יהודה – עמידה. הלכה כתנא קמא.

דף כ

- לד. א. כהן שקדש ידיו ורגליו בלילה וממשיך לעבוד ביום – האם צריך לקדש שוב?
ב. מים שבכיוור (שאינו משוקע בבור) שעבר עליהם לילה – האם נפסלו ב'לינה'?
ג. כהן שיצא מן העזרה וחזר, או הוציא את ידיו והחזירן – האם טעון קידוש ידיים ורגלים? קידש מבחוץ, מהו?
ד. כהן שנשמא ונטהר וחזר לעבוד – האם צריך לקדש ידיים ורגלים?
ה. במה והיכן מקדשים ידיים ורגלים לעבודת הפרה?

א. כהן שקדש ידיו ורגליו בלילה; לדברי רבי, מקדש שוב בעלות השחר אפילו הוא ממשיך לעסוק באותה עבודה. ואמר אב"י שדין זה הוא מדברנן (גזירה שלא יזלו בלינה. רש"י). וכיון שכך, אם קדש לתרומת הדשן הנעשית לפנות בוקר – אין טעון לקדש שוב כשעלה השחר. ולרבא, לרבי צריך לקדש שוב אפילו בכגון זה.

בימים שתרמו את הדשן מחצות או באשמורה הראשונה, כתב המאירי שגם אז מועיל הקידוש למחרת. ואולם בקרן אורה ובשפת אמת ועוד אחרונים כתבו שאין מועיל אלא בתרומת הדשן הסמוכה לשחר (וע' בספר חזון דעה יומא כב).

לדברי רבי אלעזר ברבי שמעון מועיל הקידוש מיום אחד לחברו. ורבי יוחנן – לדברי רבא – ראה דבריו של ראבר"ש רק בתחילת עבודה, כלומר כשמקדש לצורך עבודת היום כתרומת הדשן. אבל קדש לעבודה של אתמול – אין מועיל ליום שלמחרת.

הלכה כרבי בסוף עבודה, שאם קידש לעבודת אתמול טעון קידוש בבוקר, אבל קידש לתרומת הדשן – אין צריך (וכדברי ר' יוחנן. רמב"ם ביא"מ ה,ה).

ב. מים שבכיוור; לדברי רבי הסובר לינה מועלת לקדוש ידים ורגלים (כלומר, הכהן צריך לקדש יו"ר בבקר) – ודאי נפסלים המים בלינה. ואילו לראב"ש נסתפק אילפא, האם נפסלים מי הכיור בבוקר. ולדעת רבי ירמיה [שלא כפי שמסר רבי יצחק בר ביסנא], חזר אילפא ופשט שלראב"ש לא נפסלו.

א. הרמב"ם פסק כדעה ראשונה, שנפסלו המים בלינה. ולכך עשה בן קטין מוכני (= גלגל) לכיור לשקעו בבור, שלא יהיו מימיו נפסלים.

ב. מבואר מדברי הגמרא שאפילו היה הכיור משוקע עד סמוך לעלות השחר והעלהו, כיון שעלה השחר נפסלו המים [שלא כלענין קידוש שאין לינה מועלת באופן זה לאביי]. לפרש"י (בד"ה אלא לאביי) הטעם הוא משום שלרבי פסול המים בלינה הוא מדאורייתא. ואולם התוס' (בד"ה מאי) נקטו שאף פסול לינה במים מדרבנן.

ג. כהן שיצא חוץ לעזרה, נסתפקו בגמרא האם טעון בחזרתו קידוש ידים ורגלים, ואפילו נקוט שלינה (= לילה שעובר) אינה מועלת לקידוש, שמא ביציאה יש הסח הדעת וטעון קידוש. ואולם בהוצאת ידים בלבד אין טעות קידוש ידים ורגלים.

א. בכל ספק יש להחמיר, ואם עבר ועבד – אין לפסול עבודתו מספק (רמב"ם). ומשמע מהרמב"ם שהספק הוא אף לרבי [שהלכה כמותו] (אחרונים).

ב. בירושלמי (יומא ב, א) מבואר שלרבי אלעזר בר"ש שאין לינה פוסלת, אין יציאה פוסלת. דלא כתלמוד דידן.

ג. יצא בשעת עבודה ולא שהה בחוץ אלא מעט – כתבו התוס' שעבודתו כשרה. [ויש מצדדים בדעת רש"י והרמב"ם שאין חילוק בדבר].

יצא והסיח דעתו ממש – בחזרתו ודאי טעון קידוש (עפ"י זבח תודה). יש מי שכתב שבאופן זה אינו טעון קידוש אלא מדרבנן, שמדאורייתא אין צריך לקדש אלא בגישה של שחרית (עפ"י קרית ספר). ויש סוברים שטעון קידוש מדאורייתא ואם לא קידש חייב מיתה ומחלל עבודה (ע' מנחת חינוך קו).

ד. יצאו המים מן העזרה – כתבו התוס' שאינם נפסלים. ויש שכתבו שרש"י חולק על כך.

יצא להטיל מימיו – טעון קידוש ידים ורגלים, מפני שנתלכלכו ידיו ורגליו.

אם שמר על ידיו בנקיות – י"ל שאין צריך לקדש אלא מדין יציאה (מנחת חינוך קו, ד). ודנו האחרונים האם שייך קידוש לידים בלבד או לרגלים בלבד, או ליד אחת (ע' במפרשים כאן; מג"ה קוד, יא, טו; אור החיים תשא; שו"ת שבט הלוי ח"ה קונט' הקדשים לט).

קידש ידים ורגלים בחוץ ונכנס ועבד – עבודתו פסולה. [וכן אם קידש בעזרה מכלי חול. וכן אם רחץ במערה במים הכשרים לטבילה, ועבד – עבודתו פסולה].

א. י"א על פי הירושלמי שהקידוש צריך להעשות דוקא בין אהל מועל והמזבח, משוך כלפי דרום, שמקום הכיור מעכב. וי"ח לענין עיכוב.

ב. נראה שכהן שלא קידש, אפילו טבל כל גופו במקוה – עבודתו פסולה.

וכן אם הסיך את רגליו וטבל, כיון שהסיח דעתו לא עלתה לו טבילתו במקום קידוש. ואפשר שדין זה האחרון תלוי בספק הגמרא. וצ"ע (ע' זבח תודה).

ד. כהן שנטמא ונטהר, נסתפקו בגמרא שמא טעון קידוש משום הסח הדעת. ודוקא אם נטמא סמוך לשקיעת החמה, אבל נטמא גופו זמן מרובה לפני הערב שמש – ודאי הסיח דעתו וטעון קידוש. נטמאו ידיו בלבד (בטומאה דרבנן, כגון שנגע בבשר פיגול) – מטבילין ואין צריך לקדש.

ה. קידוש ידים ורגלים לעבודת פרה אדומה; רבי חייא בר יוסף אמר: מקדש בכלי שרת בפנים, ויוצא. רבי יוחנן אמר: אפילו בחוץ ואפילו בכלי חול ואפילו במקדה של חרס.

דף כא

ל.ה. א. האם ניתן לקדש ידים ורגלים בתוך הכיור עצמו?
ב. מה דינם של מי הכיור כאשר הכיור לא היה משוקע כל הלילה בתוך מקוה המים או המעיין, והיה משוקע בו בעלות השחר?
ג. מה דין המים כאשר הכיור לא היה משוקע בעלות השחר בבור?
ד. האם מעלים בלילה את הכיור המשוקע בבור?
א. נסתפקו בגמרא האם אפשר לקדש בכיור עצמו אם לאו, שנאמר ממנו – ולא בתוכו. וניסו להוכיח שכשר, ודחו.
פסק הרמב"ם שאין מקדשים בתוכו, ואם עשה כן ועבד – לא חילל.

ב. כיור שלא היה משוקעים מימיו בבור בשקיעת החמה או ברגע כלשהו במשך הלילה – כשר לקדש ממנו לצורך עבודות הלילה, או לעבודת האברים (שדינם להיפסל בלינת סוף הלילה אם היו חוץ למזבח) שלמחרת, כל שבשעת עלות השחר היה הכיור משוקע. אבל אם בא לעבוד בעבודות ה'מתירים', כגון זריקת הדם, קומץ וכד' – רבי חייא בר יוסף פוסל. ורב חסדא ורבי יוחנן מכשירים. מסתבר שהלכה כמותם. וכן משמע ברמב"ם (ליקוטי הלכות).

ג. המים הנמצאים בכיור מחוץ לבור בסוף הלילה, כלומר בזמן עלות השחר – נפסלים בלינה. [ולעיל (כ).] נסתפקו בדבר לדעת רבי אלעזר בר"ש. ולדברי רבי ירמיה אליבא דראב"ש כשרים. אבל אין הלכה כראב"ש אלא כרבי הפוסל בלינה].

ד. לדעת רבי יוחנן אין להעלות את הכיור בלילה אלא לצורך תרומת הדשן, ומיד לאחר מכן חוזר ומשקעו. והטעם, כדי שיהו נזכרים לשקעו קודם עלות השחר, שלא ייפסלו (כפרש"י). ולרב חסדא – לא גזרו בכך ואין מצוה לשקעו כל הלילה אלא לפנות בוקר קודם עלות השחר, שלא ייפסלו.
צריך עיון מדוע הרמב"ם השמיט המצוה לשקעו, והלא הלכה כר' יוחנן כנגד רב חסדא (זבח תודה).

דף כב

ל.ו. א. האם כשר לקדש ידים ורגלים מכלי אחר מלבד הכיור? האם כשר לקדש מכנו של הכיור?
ב. האם יש שיעור למים שבכלי לקידוש ידים ורגלים?